

پيشمه رگه له ده ستووری هه ريمی کوردستاندا

له م عیراقه شیواوه دا نایندهی کورد به ره و کوئی ده چیت؟

نهمده حامید

هیزه کوردستان نییبه کان، به تایبه تی هاوپه یمانی کوردستان که له کوئی تایی سالی (۲۰۰۵) هوه پیکهاتوه و له په رله مان و حکومتی نیستی عیراقدا قورسایه کی بهر چاوی رولیکی دیاریکروایان له ارگرتنی له نگه ری هیزه سیاسیگان له عیراقدا هیه، هه ول و کوششی به رده وامیان بؤ هیور کردنه وهی بارودوخه که وه یوه وندی نیوان لایه نه ناکوکه کان و زالکردنی گیانی ته بابی و هاوکاری له نیوانیانداندا. گومانیش له وه دانییبه که یه کیتی و پارٹی له م بواره دا شوین ده ستیان دياره .

وه که له دووان و هه لوئیستی هه رددو حکومتی نه مریکا و به ریتانیا و هاوپه یمانه کان یانداندا، دهرده که وئ. نه وان له رول و هه لسوکو و تی هاوپه یمانی کوردستان رازین و ده ستخوشیان لئ ده کن، چونکه نه وه وندهی له خزمه تی عیراقدا به، دوو نه وه ونده خزمه تی نه وان ده کات.

زورکس و لایه ن هه ن، ناله م گوشه یه وه دهر واننه هه لوئیستی نه مریکا و هاوپه یمانه کانی سه بارت به چاره سه رکردنی ناوه روکی مادده ی ۱۴۰ له ده ستوری عیراقدا، بگره خه لیکیش هیه زور له وه زیاتر گه شیبین و دلین: نه مریکا، نه مریکا، نه مریکا بارودوخی عیراق ناوا به ره وخرایی بروا، کوردستانی عیراق ده کا به ده ولت، وه که هه موان ده زانن کورد له عیراقدا بیجگه له کیشی که رکوک، کیشی نه وه ناوچه کوردستانیه مان هیه، که رژیم ده ستی به سه را کرتیوون و دوی رووخانندی نازانکران، هه ر له مهنده لیه وه تامه خور و شه نگارو ته له عفر، که بیجگه له شیوعیه کانی عیراق هیچ هیرو لایه نیکی عیراقی باوه ری به وه نییبه و لایه نگری ناکات، ته نانه ت هندی که له عیراقه دیموکراسیخوازه کانییش، خو هه لوئیستی هه رددو لیستی شیعه و سوننه، نه وه هه ر باس ناکری، چونکه باوه ری ته وایان به و فیدرالیه ی نیستاش نییبه .

حکومه تی نه مریکا بویه له م قوناغدا له کورد رازییه، چونکه هه لوئیست و کوشش کانی نه مریکا له خزمه تی نه وایه، نه مه له لایه ک، له لایه ک تیره وه حکومتی نه مریکا چهن پرؤزه یه کی له بهر ده ستدایه سه بارت به نایینده ی عیراق. به لام هه رگیز له گه ل دابه ش کردنیدا نییبه، چونکه ته نانه ت دوست و هاوپه یمانه کانی نه مریکا، که تورکیا و نوردن و سعودیه و میسر... هتد دگرته وه، هیچیان به دابه شکردنی عیراقی رازی نین که کوردستانی باشور یه کیک ده بی له و به شانه، له لایه کی تریشه وه حکومتی نه مریکا له بهر کومه لیک هؤکاری نابوری و نه منی بؤ عیراق هاتوه .

هه روا نه که دامه زرانندی ده ولتی کوردستان له باکووری عیراقدا به لکو مه سه له ی که رکوک و ناوچه کوردستانیه کانی تر جیگه ی ننگه رانی تورکیا و ئیرانه، هه ریه که به جوری که چونکه نه وانیش وه کو هه موان ده زانین کیشی نه ته وایه تی کورد یه خه ی گرتوون، بویه ده یان جار تورکیا و ئیران و سوریا کوبونه وه و نه خشه و پلانیان بؤ شکست پیئینانی نه م داوا ره وایه ی کوردستانی باشور دارشت، نه وه تا نه رددوگان چوو بؤ نه رده ن و به مزوانه ش ده چیت بؤ ئیران و سوریا و له گه ل ئیران هاوده نگه، نه وان دژی به نه نجام گه یانندی نه م فیدرالیه ن که ده ستوری عیراق سه لماندویتی. پیده چی حکومتی نه مریکا ناماده نه بی نه وه دؤستانه ی بدویتی، که تاراده یه ک دؤرانندی هه ممو ناوچه ی روژهلایه نا قینه !!

لیره وه به دوری نازانم که حکومتی نه مریکا گوشار بخاته سه ر لایه نه کوردستانیه کان بؤ نه وه ی په له نه کنه و پیئانه گرن له جیبه جیکردنی مادده ی (۱۴۰) ی ده ستوردا، به بیانوی نه وه ی بارودوخی نه مرؤی عیراق که خوئی زور شیواوه نه وه کات گه لیک شیواوتر ده بی، به تایبه تی نه مریکا پیئانگرتی له سه ر داوی ناوچه کوردستانیه کانی تر .

نیمه بینیمان مادده ی (۵۸) ی ئیداره ی ده ولته تدا به چ حالیک له ده ستوردا چه سیندرا، نه وه بیوو له کاتی دیاری کراوی خویدا هیچی بوو نه کرا گؤردا به مادده ی (۱۴۰) و جاریکی تر کاتی جیبه جیکردنی بؤ دیاری کراو خرایه کوئی تایی سالی (۲۰۰۷)، نه موش ته نها سالییک چه ند مانگیکی ماوه، جا تو بلینی له م ماوه یه دا نه م مادده یه جیبه جیکرتی که هیشتا هیچی بؤ نه کراوه .

ریزگرتنی خانه واده ی شه هیدانی بزوتنه وه ی رزگارخیوازی گه لی کوردستان و پیشمه رگه و خانه واده ی قوربانیانی نه نفال و بؤردومانی کیمیایی و نه وانه ی به هویانه وه تووشی که مئه ندامی به رده وام بوینه، له نه ستو ده گرتی. کاتی سه رنج له وه مادده یه ده ده یست، ده بیینی مادده که ته نها باسی مافی خانه واده ی شه هیدانی پیشمه رگه و ... هتد، ده کات، پرسایه رکه لیره دا نه ی نه و پیشمه رگانه ی خوین نیستا له ژانندان و که مئه ندام په که و ته ن، یان نه وانه ی هه ممو ژانی خوین له و ریگا سه خته دا ته و او کردوه و خودانی هیچ نین، ده ستور و چ مافیکیان پیئده دات؟ چون به چی قه ره بووی نه وه ونده سال مانددوو بوونیان بؤ ده کرتیوه؟ چون له مودا و جیانیکی شایسته یان بؤ ده ست به ر ده کات؟

هه رچه ونده نه و قسانه به و واتایه نییبه که نه و ماده یه بؤ خانه واده ی قوربانیه کان و پیشمه رگه له جی خویدا نییبه، به لکو قسه که له وه دایه که ده یوایه پیشمه رگه وه که له مادده کانی به شی دووم (مافه نابوری و کومه لایه تی و رۆشن بیرییه کان) هاتوه، به مشیوه یه ش ماده یه کی تایبه تی بؤ پیشمه رگه هه بویه و تا ژیان و گوزهران و مافه کانیان پاریزرو بییت و نه و مافه هه ریه ته نها له ناو خودی حربه سیاسییه کان نه مینیتیه وه، به لکو بکرتیه به شیک له نه رکه کانی حکومت به رامه ر پیشمه رگه هه روه که چون له مادده کانی (۵۲، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸) ماف بؤ چه نندین توئیرو که س ده ستیشان کراوه .

لیره دا هه قه په رله مان به جددی مافی پیشمه رگه و ریزگرتن و خانه نشین و ژانی پیشمه رگه له ناو ده ستور باس بکات، هه م ره مزی نه ته وه یی هه میش وه که که سانیکی مانددو تیکوشه ر، که به شی زوری ته منی خوین له ناو پیشمه رگه یه تی ته و او کردوه، که مترین نه رکی په رله مان و حکومت له به رامه ر پیشمه رگه دا، ریزگرتنه له مانددوو بوون و دایینکردنی داهاتویکی باش و ژانیکی شایسته به و مرغه مه زانانه، که شیواوی نه و تیکوشه رانه بییت، که که نجیتی و ساله کانی ته منی خوین له پینا و میله ته که یان به ختکرد .

راستییه بخرابایه رو که به شیک زوری نه و به رخوا نانه ی گه له که مان له نه ستوی نه و تویره مانددونه ناسه بووه که ناوی (پیشمه رگه) یه، هه رچه ونده نازاندرئ نه و دیباچه یه پرؤزه که وه که هه ممو به ش و ماده کانی تر هیزی یاسایی هیه! به لام هه ر ده یوایه مه سه له ی پیشمه رگه زور زیاتر باس بکرا بایه و گرنگی زیاتری پیئدرا بایه .

نه مریکا سهیری به ش و ماده کانی تری ناو پرؤزه ی ده ستور بکین ده بیین که له مادده ی (۱۲) بوجاری دووم باسی هیزی پیشمه رگه ده کات و ده لی: (هه ریمی کوردستان هیزیکی به رگریکاری پیشمه رگه ی هیه، بؤ پاراستنی هه ریم، پیکهاته و نه رکه و کاروه رمانه کانی، به یاسا ریکده خرین، نابی میلیشیای چه کداری، له ده ره وه ی که مه ری یاسادا، پیک به یندریت). من دلنیام نه و ماده یه نه و پیشمه رگانه ناگریته وه که به شداری خه باتی نه پساره ی گه له که مانیان له شاخ کردوه، به لکو مه به ست نه و هیزه نیزامییه که پاراستنی کوردستانی له داهاتو دا ده که ویته نه ستو و ناوه که ی ده بیته هیزی پیشمه رگه و چه نندین فه رمانده ی پیشمه رگه شی تیئا ده بییت، واته بریتییه له وه یزه نیزامییه که نیستا هیه وه ته نیا ناوی پیروزی پیشمه رگه ی لئ دهنریت، دیاره پیشمه رگه و جوری پیکهاته و ته شکلاتی و کارکردنه که ی زور جیاوازه له گه ل نه و هیزه ی له ناو پرؤزه ی ده ستور که باسی ده کات، بویه مه به ستی من له یاسکردنی پیشمه رگه، تایبه ته به و پیشمه رگه دیرینه ی نه و کوژی خه بات و به رخوا دانی گه له که مان، که به دیریزی شورش یه که له دوی یه که کانی کوردستان رنج و قوربانیان داوه، نه ک دروستکردنی هیزیکی به ناوی پیشمه رگه، که نه و کاره ش هه ر ده چیته خانه ی به پیروزی هیشتنه وه ی ناوی پیشمه رگه، که ده یوایه له پرؤزه ی ده ستوری هه ریمی کوردستانی عیراق باسی نه و پیشمه رگه دیرینه بکرا بایه .

له ده روزه ی دووم له مادده ی (۱۲) پرؤزه که دا بوجاری دووم باسی هیزی پیشمه رگه ده کات و ده لی: (هه ریمی کوردستان هیزیکی به رگریکاری پیشمه رگه ی هیه، بؤ پاراستنی هه ریم، پیکهاته و نه رکه و کاروه رمانه کانی، به یاسا ریکده خرین، نابی میلیشیای چه کداری، له ده ره وه ی که مه ری یاسادا، پیک به یندریت). من دلنیام نه و ماده یه نه و پیشمه رگانه ناگریته وه که به شداری خه باتی نه پساره ی گه له که مانیان له شاخ کردوه، به لکو مه به ست نه و هیزه نیزامییه که پاراستنی کوردستانی له داهاتو دا ده که ویته نه ستو و ناوه که ی ده بیته هیزی پیشمه رگه و چه نندین فه رمانده ی پیشمه رگه شی تیئا ده بییت، واته بریتییه له وه یزه نیزامییه که نیستا هیه وه ته نیا ناوی پیروزی پیشمه رگه ی لئ دهنریت، دیاره پیشمه رگه و جوری پیکهاته و ته شکلاتی و کارکردنه که ی زور جیاوازه له گه ل نه و هیزه ی له ناو پرؤزه ی ده ستور که باسی ده کات، بویه مه به ستی من له یاسکردنی پیشمه رگه، تایبه ته به و پیشمه رگه دیرینه ی نه و کوژی خه بات و به رخوا دانی گه له که مان، که به دیریزی شورش یه که له دوی یه که کانی کوردستان رنج و قوربانیان داوه، نه ک دروستکردنی هیزیکی به ناوی پیشمه رگه، که نه و کاره ش هه ر ده چیته خانه ی به پیروزی هیشتنه وه ی ناوی پیشمه رگه، که ده یوایه له پرؤزه ی ده ستوری هه ریمی کوردستانی عیراق باسی نه و پیشمه رگه دیرینه بکرا بایه .

به بوجوونی من هه ر له سه ره تاوه نووسینی ده ستور بویه مه به ستی له و په رگرافه دا هاتوه کاریک راست نییبه و نابی ده ستور بؤ خه بات و مانددو بوونی که س بنووسری، به لکو ده ستور به مه به ستی ریکستننی ژانی کومل و هه لس و که وتی ده ولت دهنووسری و مافو نه رکی هه ممو که سنیکی تیئا ده ستیشان دهری، چونکه کاتی نه و په رگرافه ده خوینیته وه واتیده گه ی، که نه مریکا خه بات و جزه به و داپلوسین و خه بات گره کان و شه هیده سه ره بزه کان نه یوایه نه و ده ستور پیوست نه بوو، هه روه که له ودا په رگرافی پرؤزه که دا هاتوه: (له بهر گشت نه م هؤکارانه، نه م ده ستور هه مان هیئا کایه وه). که خوئی له خویدا پیچه وانه که ی راسته، نه مه له لایه که له لایه کی تر ده یوایه له په رگرافه کانی تر دا باسی گرنگی پیشمه رگه بکرا بایه، بونموونه له په رگرافی (۸، ۹، ۱۰) دیباچه نه و

خوی له سه ر بدات و په رله مانیش گوئی له هه ممو بیرو بوجوونه کان بگریت. لیره دا نامه وی باری سه رنجی خویم له سه ر هه ممو پرؤزه ی ده ستور که بده م، چونکه مه به ستی نه م و تاره نییبه، به لکو مه به ستی قسه له سه ر توئیژیکی زور مانددوی گه له که کم بکم که ده یوو له ده ستوردا له چه نندین شوین باسی بکرا بایه، نه ویش مه سه له ی (پیشمه رگه) یه. له که س شاره و نییبه، پیشمه رگه و ژانی پیشمه رگه یه تی بؤ ته به شیک جیانه کراوه ی ناسنامه ی نه ته وایه تیمان، نه که نه ونده به لکو زور جار ده گوتری به ره مه می بارودوخی نیستا و ده ستور که ته به ده ستواتوه کانییش دهره نجامی خه بات و مانددوو بوون و کولنه دان و قورباندانی پیشمه رگه یه .

وشه ی (پیشمه رگه) له په ره گرافی کوئی دیباچه ی پرؤزه ی ده ستوری هه ریم به م شیویه هاتوه: (بویه له هه ستکردنه مانه وه به و داپلوسین و چه زره به و جه ورو ستمه ی نه وه کمان چه شتوویانه و له ریزگرتنه مانه وه بؤ سه رکرده کانی هیما ی بزاقی نازادخیوازی کوردستانی و خه بات گره پیشمه رگه کانی و نه و شه هیدانه ی گیانیان به ختکرد له پینا و نازادی گه لی کوردستان و مافه ره واکانی به مافی چاره ی خو نووسین و له پینا و دیموکراسی بوعیراق... هتد).

به بوجوونی من هه ر له سه ره تاوه نووسینی ده ستور بویه مه به ستی له و په رگرافه دا هاتوه کاریک راست نییبه و نابی ده ستور بؤ خه بات و مانددو بوونی که س بنووسری، به لکو ده ستور به مه به ستی ریکستننی ژانی کومل و هه لس و که وتی ده ولت دهنووسری و مافو نه رکی هه ممو که سنیکی تیئا ده ستیشان دهری، چونکه کاتی نه و په رگرافه ده خوینیته وه واتیده گه ی، که نه مریکا خه بات و جزه به و داپلوسین و خه بات گره کان و شه هیده سه ره بزه کان نه یوایه نه و ده ستور پیوست نه بوو، هه روه که له ودا په رگرافی پرؤزه که دا هاتوه: (له بهر گشت نه م هؤکارانه، نه م ده ستور هه مان هیئا کایه وه). که خوئی له خویدا پیچه وانه که ی راسته، نه مه له لایه که له لایه کی تر ده یوایه له په رگرافه کانی تر دا باسی گرنگی پیشمه رگه بکرا بایه، بونموونه له په رگرافی (۸، ۹، ۱۰) دیباچه نه و

به بوجوونی من هه ر له سه ره تاوه نووسینی ده ستور بویه مه به ستی له و په رگرافه دا هاتوه کاریک راست نییبه و نابی ده ستور بؤ خه بات و مانددو بوونی که س بنووسری، به لکو ده ستور به مه به ستی ریکستننی ژانی کومل و هه لس و که وتی ده ولت دهنووسری و مافو نه رکی هه ممو که سنیکی تیئا ده ستیشان دهری، چونکه کاتی نه و په رگرافه ده خوینیته وه واتیده گه ی، که نه مریکا خه بات و جزه به و داپلوسین و خه بات گره کان و شه هیده سه ره بزه کان نه یوایه نه و ده ستور پیوست نه بوو، هه روه که له ودا په رگرافی پرؤزه که دا هاتوه: (له بهر گشت نه م هؤکارانه، نه م ده ستور هه مان هیئا کایه وه). که خوئی له خویدا پیچه وانه که ی راسته، نه مه له لایه که له لایه کی تر ده یوایه له په رگرافه کانی تر دا باسی گرنگی پیشمه رگه بکرا بایه، بونموونه له په رگرافی (۸، ۹، ۱۰) دیباچه نه و



گوزان جهال

ماوه یه که پرؤزه ی ده ستوری هه ریمی کوردستانی عیراق، بلا و کراوه ته وه بویه وه ی چین و تویره کانی کومه لگی کوردستان له ماده کانی نه و ده ستوره ناگادارین و تیبینی و ره خنه و بوجوونه کانیان دهر بپن. تاکو پرؤزه که زیاتر ده وله مه ند بگریت و که لین و که م کویرییه کانی نه هیلدریت و سه رجه م نه و تیبینانه ش بدرینه په رله مان کوردستان .

ناشکرایه هه ممو تاکیکی کومه لگا ناتوانی قسه له سه ر ده ستور بکات و ره خنه ی لیگریت یان ماده کانی تاووتوی بکات، چونکه نه وه باکراوه ندیکی یاسایی و ده ستوری ده وی، هه روه ها به شیک زوری خه لکیش له بهر که می زانیاریان له سه ر ده ستور مه سه له ی قسه کردنیان له سه ر ده ستور، به لاره گرنگ نییبه، به لام چه نندین چین و توئیرو که سانی پسپور له یواری یاسا و سیاستدا، به جوره ها شیوه قسه ی خوین له سه ر نه و پرؤزه ده ستوره کرد. هه رکه سه و له دیدی خوئی و له سه ر به نه ما و به رزه وندی تایبه تی، بوجوونه کانیان و ره خنه کانیان خسته روو. دیاره مه سه له ی نوسینی ده ستور و ژانی ده ستوری له ولاتی نیمه دا شتیکی تازه یه، بویه تا گف و گوئی زیاتری له سه ر بگری که مه، له گه ل نه وه ی یواری هه مووارکردن له ده ستوره که دا زور قورس نییبه، بویه ده توانین بلین ده ستوری هه ریم له به نه پرتدا ده ستوریک (مه رن) ه، به لام هه رچه ندی بگری بی که م کورتی بدریته راپرسی باشتره، له و پیودانگه ش هه قه هه ممو که سیک به راشکاوانه باری سه رنجی

حارث الضاری و هاندانی تیرور

رومادی و باقوبه دا نه کنه و، له گوښه ی مزگه و تیکدا خه ریکی خواپه رستی بن، نه ک کرده وه ی هاندانی تیروریستی. دواپرسایرمان نه مه یه ئاخو (حارث الضاری) و نمونه کانی له سه رده می دیکتاتوریه تی سه دامدا بوجی ناویکیان نه یوو که دژی رژیم چالاکیه کانی به ره له ستکاری بکه ن؟ باشتر وایه (حارث الضاری) بگه رته وه خاکی نیشتیمانه کی و لیکولینه وه ی له گه ل نه نجام بدری و، نه مریکا بیتاوان دهر چوو، له کونجی مزگه و تیکدا پیشنوئیرویی خوی بکات و خه ریکی خواپه رستی خوی بییت، تا خوینی هه زاران بیتاوان نه چیته نه ستوی.

دانا نه وه ی ته قینه وه، له ناو مالو گه ره که کانی به غداو، ناوچه کانی تر دا، له گه ل ئامانجه کانی ئاینی پیروزی نیسلما ده گونجیت؟! ئایا فه توی کوشتنی ژن و مندال و دانیشتوانی بیتاوانی نیسلما، له گه ل به رزه ونه ندی گه ل و ولاتا ده گونجیت؟ ئایا په لامارو هیرش بؤ سه رگه لی کوردستان و سه رکرده کانی له گه ل باوه ری (یه کیتی خاکی نیشتیمانی عیراق) و خاکی (وه حده ی وه ته نی) دا یه کده گرتیته وه؟ باشتر وایه بؤ (حارث الضاری) و نمونه کانی له گه ل عیراق و گه لی کوردستان بگه رین و له وه زیاتر نه وت به ئاگری هه لگیرساوی به غداو

په رده ی نیسلما، داوی له ده ولتانی عه ره بی بکات که به ره سمی ناسینی خوینان له حکومتی نیستی عیراق بکیشنه وه و، به وه شه وه نه وه ستا، په لاماری نابه جی بده سه ر سه رکرده کانی کورد، وه که به ریزان مام جهال - سه رکو ماری عیراق و کاک مه سعود بارزانی - سه روکی هه ریمی کوردستان. حارث الضاری به و هه لوئیسته ی په رده ی ئاینی په روه ری له رووی خوی هه لمالی و چوو ریزی هاندهرانی تیروره وه. لیره دا بؤ مان هیه له ناو بپراو پیرسین: ئایا کوشتنی سه دان که س به ئوتومبیلی مینرژکراو، گولله ی توپی هاوه ن و

سه رنجده ریک له م روژانه ی داوییدا (حارث الضاری) سه روکی به ناو (نه نجومه نی زانیانی نیسلما) چالاکی خوی زورتر په رپه ییداو، خوی گه یانده نه رده ن و له ویشه وه گه بیشته میسر، له چه ندان کونگره ی روژنامه نوسانداو له و تاردانی خویدا، به تایبه تی دوی دهرچونی فه رمانی داوه ر بؤ لیکولینه وه له و تاوانه ی دراوه ته پالی، دیسان هیرشه کانی خوی زیاتر چرکده وه و دیرزه پییدا بؤ هاندانی کاروکرده وه ی تیرور له دژی خه لکی بیتاوانی عیراق. ته نانه ت گه یشته نه وه ی (الضاری) له ژیر



به ده ستکارییه وه له (صوت العراق) هه